

Na temelju članka IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na sjednici Zastupničkog doma, održanoj 20. lipnja 2002. godine, i na sjednici Doma naroda, održano 1. travnja 2003. godine, usvojila je

ZAKON

O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom utvrđuju se prava i obveze pripadnika nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) i obveze organa vlasti u BiH da poštuju i štite, očuvaju i razvijaju etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine u BiH, koji je državljanin BiH.

Članak 2.

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda tih manjina, sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i sloboda.

Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Europe izravno se primjenjuje i sastavni je dio pravnog sustava BiH i entiteta u BiH.

Članak 3.

Nacionalna manjina je, sukladno ovom zakonu, dio stanovništva - državljana BiH koji ne pripadaju ni jednom od tri konstitutivna naroda, a sačinjavaju je ljudi istog ili sličnog etničkog podrijetla, iste ili slične tradicije, običaja, vjerovanja, jezika, kulture i duhovnosti i bliske ili srodne povijesti i drugih obilježja.

BiH štiti položaj i ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina: Albanaca, Crnogoraca, Čeha, Italijana, Jevreja, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Poljaka, Roma, Rumuna, Rusa, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Turaka, Ukrajinaca i drugih koji ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovog članka.

Članak 4.

Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira, da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i ne smije doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja, i bilo kakav drugi oblik diskriminacije temeljem toga je zabranjen.

Nije dozvoljena asimilacija pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji.

Članak 5.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na slobodu organiziranja i okupljanja radi ispoljavanja i zaštite svojih kulturnih, vjerskih, obrazovnih, socijalnih, ekonomskih i političkih sloboda, prava, interesa, potreba i identiteta.

Članak 6.

BiH omogućava i financijski pomaže održavanje i razvitak odnosa između pripadnika nacionalnih manjina u BiH sa pripadnicima istih nacionalnih manjina u drugim državama i s narodima u njihovim matičnim državama.

Članak 7.

Entiteti, županije, gradovi i općine u BiH, u okviru svojih ovlasti, svojim zakonima i drugim propisima potpunije će urediti prava i obveze koje proističu iz ovog zakona i međunarodnih konvencija, kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalne manjine.

Članak 8.

BiH, entiteti, županije, gradovi i općine u BiH, obvezne su, u okviru svojih proračunskih sredstava, osigurati sredstva radi ostvarivanja prava koja pripadaju nacionalnim manjinama temeljem ovog zakona.

Članak 9.

U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima) gdje pripadnici jedne nacionalne manjine čine većinu, dužni su poštovati prava pripadnika drugih nacionalnih manjina, kao i konstitutivnih naroda u BiH, uvažavajući načela njihove potpune ravnopravnosti.

II - ZNAKOVI I SIMBOLI

Članak 10.

Pripadnici nacionalnih manjina mogu slobodno isticati i nositi znakove i simbole nacionalne manjine kojoj pripadaju, kao i njihovih organizacija, udruga i ustanova.

Prilikom uporabe znakova i simbola iz prethodnoga stavka, pripadnici nacionalnih manjina obvezni su isticati i službene znakove i simbole BiH, kao i simbole i znakove entiteta, županija i općina, sukladno njihovim propisima.

III - UPORABA JEZIKA

Članak 11.

BiH priznaje i štiti pravo svakom pripadniku nacionalne manjine u BiH da upotrebljava svoj jezik, slobodno i bez ometanja, privatno i javno, usmeno i pismeno.

Pravo iz prethodnoga stavka podrazumijeva i pravo pripadniku nacionalne manjine da upotrijebi svoje ime i prezime na jeziku manjine i da zahtijeva da kao takvo bude u javnoj uporabi.

Članak 12.

U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima), u kojima pripadnici nacionalne manjine čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, organi vlasti osigurat će uporabu jezika manjine između tih pripadnika i organa vlasti; da natpisi ustanova budu ispisani na jeziku manjine, te da lokalni nazivi, imena ulica i drugih topografskih oznaka, namijenjenih javnosti, budu ispisani i istaknuti i na jeziku manjine koja to zahtijeva.

Gradovi i općine mogu svojim statutima ustvrditi da prava iz prethodnoga stavka mogu upotrebljavati pripadnici nacionalne manjine i kada ne čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, već kada čine u gradu, općini ili naseljenom mjestu više od jedne trećine stanovništva.

IV - OBRAZOVANJE

Članak 13.

Entiteti i županije u Federaciji BiH će svojim zakonima, ustvrditi mogućnosti pripadnicima nacionalnih manjina na osnivanje i vođenje vlastitih privatnih i ustanova za obrazovanje i stručno usavršavanje.

Financiranje institucija iz prethodnoga stavka, dužne su osigurati nacionalne manjine.

Članak 14.

Entiteti i županije u Federaciji BiH obvezni su, u okviru svog obrazovnog programa (predškolskog, osnovnog, srednjeg) osigurati da, u gradovima, općinama i naseljenim mjestima, u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine apsolutnu ili relativnu većinu, omogući obrazovanje na jeziku manjine. Neovisno o broju pripadnika nacionalne manjine, entiteti i županije obvezni su osigurati da pripadnici nacionalne manjine, ako to zahtijevaju, mogu učiti svoj jezik, književnosti, povijest i kulturu na jeziku manjine kojoj pripadaju, kao dodatnu nastavu.

Radi ostvarivanja prava iz prethodnoga stavka vlasti entiteta, županija, gradova i općina, obvezne su osigurati financijska sredstva, sredstva za osposobljavanje nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, osigurati prostor i druge uvjete za izvođenje dopunske nastave i tiskanje udžbenika na jezicima nacionalnih manjina.

V - INFORMIRANJE

Članak 15.

Pripadnici nacionalnih manjina u BiH imaju pravo na osnivanje radio i televizijskih postaja, izdavanje novina i drugih tiskovina, na jezicima manjine kojoj pripadaju.

Članak 16.

Radio i televizijske postaje čiji su osnivači BiH, entiteti, županije, gradovi i općine koji ostvaruju ulogu javne službe, obvezni su u svojim programskim shemama predvidjeti posebne emisije za pripadnike nacionalnih manjina, a mogu osigurati i druge sadržaje na jezicima manjina.

Radio i televizijske postaje, kao javni servisi Bosne i Hercegovine, obvezni su, najmanje jednom tjedno, osigurati posebnu informativnu emisiju za pripadnike nacionalnih manjina, na njihovom jeziku.

Entiteti i županije će svojim propisima ustvrditi prava iz stavka 1. ovoga članka, temeljem razmjera zastupljenosti nacionalnih manjina u entitetu, županiji, gradu i općini.

VI - KULTURA

Članak 17.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo osnivati knjižnice, videoteke, kulturne centre, muzeje, arhive, kulturna, umjetnička i folklorna društva i sve druge oblike slobode kulturnog izražavanja, te brinuti se o održavanju svojih spomenika kulture i kulturne baštine.

U gradovima, općinama, mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima), u kojima pripadnici nacionalne manjine čine preko jedne trećine stanovništva, u institucijama za kulturne aktivnosti osigurat će se sadržaj na jezicima nacionalne manjine.

Arhivi, muzeji, ustanove za zaštitu spomenika kulture i tradicije u BiH i entitetima dužne su u svojim programima i sadržajima osigurati i srazmjernu zastupljenost svih nacionalnih manjina u BiH i štititi spomeničko blago i kulturnu baštinu nacionalnih manjina.

VII - EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA

Članak 18.

U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima) u kojima pripadnici nacionalne manjine čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, organi vlasti obvezni su osigurati da se u financijskim i bankarskim uslugama i u drugim službama javnog sektora kroz uplatnice, obrasce i formulare, te u bolnicama, staračkim domovima i drugim socijalnim ustanovama, omogući uporaba jezika manjine i tretman na jeziku manjine.

VIII - SUDJELOVANJE U ORGANIMA VLASTI

Članak 19.

Pripadnici nacionalnih manjina iz članka 3. ovoga zakona imaju pravo na zastupljenost u organima vlasti i drugim javnim službama na svim razinama, srazmjerno postotku njihovog sudjelovanja u stanovništvu prema posljednjem popisu u BiH.

Članak 20.

Način i kriteriji izbora predstavnika nacionalnih manjina u parlamentima, skupštinama i vijećima, u smislu prethodnoga članka, bliže će se urediti izbornim zakonima BiH i entiteta, te statutima i drugim propisima županija, gradova i općina.

Način zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u izvršnoj i sudskoj vlasti, kao i javnim službama uredit će se posebnim zakonima i drugim propisima BiH, entiteta, županija, gradova i općina.

Predstavnici nacionalnih manjina u strukturama vlasti, zastupnici su svih nacionalnih manjina i obavezni su štititi interese svih nacionalnih manjina.

Članak 21.

Parlamentarna skupština BiH osnovat će vijeće nacionalnih manjina BiH kao posebno savjetodavno tijelo koje će sačinjavati pripadnici nacionalnih manjina iz članka 3. ovoga zakona.

Članak 22.

Vijeće nacionalnih manjina BiH davat će mišljenja, savjete i prijedloge Parlamentarnoj skupštini BiH o svim pitanjima koja se tiču prava, položaja i interesa nacionalnih manjina u BiH.

Vijeće nacionalnih manjina BiH može delegirati stručnjaka u radu Ustavno-pravne komisije i komisije za ljudska prava oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

Članak 23.

Parlament Federacije BiH i Narodna skupština Republike Srpske formirat će vijeća nacionalnih manjina Federacije BiH i Republike Srpske, kao i savjetodavna tijela čiji će se djelokrug i način rada urediti entitetskim propisima.

IX - MEĐUNARODNI NADZOR I SURADNJA

Članak 24.

BiH surađivat će i razmjenjivati iskustva s vladama i ustanovama zainteresiranih država, kao i sa međunarodnim institucijama, radi što potpunijeg ostvarivanja prava čovjeka i prava nacionalnih manjina.

X - KAZNE NE ODREDBE

Članak 25.

Sukladno kaznenim zakonima entiteta u BiH, zabranjen je i kažnjiv svaki čin, poticanje, organiziranje i pomaganje djelatnosti, koje bi mogle ugroziti opstanak neke nacionalne manjine, izazvati nacionalnu mržnju, dovesti do diskriminacije ili stavljanja pripadnika nacionalne manjine u neravnopravan položaj.

XI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26.

Republika Srpska i Federacija BiH, donijet će i uskladiti svoje zakone i propise o pravima nacionalnih manjina, kao i druge zakone i propise u kojima se propisuju i štite prava nacionalnih manjina, s ovim zakonom, u roku od šest mjeseci, od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana, od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 24/03

1. travnja 2003. godine

Sarajevo

Predsjedatelj

Zastupničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Mariofil Ljubić, v. r.

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Velimir Jukić, v. r.